

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการบริหารจัดการสถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์การดำเนินงานและหลักการบริหารจัดการสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด
2. เพื่อศึกษาผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากการดำเนินงานของสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด

ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด จำนวน 369 คน และทำการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการศึกษาในครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 3 สมมติฐาน ดังนี้

1. สถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีการดำเนินงานโดยยึดถือประโยชน์ของสมาชิกและสหกรณ์เป็นเป้าหมาย
2. การบริหารงานของสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ตั้งอยู่บนหลักการของหลักธรรมาภิบาลระดับมาก
3. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ในระดับมาก

จากการรวบรวมข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา พร้อมข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.30 มีอายุมากกว่า 51 ปี ร้อยละ 27.40 อยู่ในสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 69.40 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.90 ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 38.50 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.10 ความถี่ในการเติมน้ำมันที่

สถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 36.90 และส่วนใหญ่เติมน้ำมันเบนซิน 91 คิดเป็นร้อยละ 29.50

5.1.2 การดำเนินงานและหลักการบริหารจัดการสถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด

1. ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของสถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด พบว่า โดยรวมสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีการดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์ของสหกรณ์และสมาชิกค่อนข้างมาก และเมื่อพิจารณาการดำเนินงานแต่ละด้านพบว่า การดำเนินงานทุกด้านอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ได้แก่ การดำเนินงานของปั๊มสหกรณ์การเกษตรทางดงเพื่อให้เกษตรกรได้ใช้น้ำมันที่มีคุณภาพจากโรงกลั่น ไม่มีการปลอมปน และเกษตรกรมีน้ำมันใช้อยู่เสมอไม่ต้องเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนน้ำมัน สหกรณ์การเกษตรทางดงมีรายได้เพิ่มจากการดำเนินธุรกิจน้ำมัน มีเงินได้และสามารถให้บริการสินเชื่อสำหรับสมาชิกเพิ่มขึ้น การมุ่งจำหน่ายน้ำมันให้แก่สมาชิกด้วยราคาต่ำกว่าท้องตลาดทั่วไป สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทางดงมีรายได้เพิ่มด้วยเงินปันผลปลายปีจากผลกำไรและได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากการเติมน้ำมัน

2. หลักการบริหารจัดการสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ได้ศึกษาถึงการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน โดยรวมพบว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อจำแนกแต่ละด้านพบว่า สหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีการปฏิบัติตามหลักนิติธรรมค่อนข้างน้อย โดยส่วนใหญ่เห็นว่า มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่จะนำมาใช้ปฏิบัติร่วมกัน ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมค่อนข้างน้อย โดยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเสียสละ อดทน การปฏิบัติตามหลักความโปร่งใสค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่เห็นว่า สถานีบริการน้ำมันมีหน่วยให้บริการข้อมูล ข่าวสารแก่สมาชิก ปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบค่อนข้างน้อย ซึ่งผู้บริหารสถานีบริการน้ำมันมีการจัดประชุมเจ้าหน้าที่เป็นประจำเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบตามภารกิจของสถานีบริการน้ำมัน และปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่าค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารสถานีบริการน้ำมันควบคุม ดูแล บำรุงรักษา และซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ สำหรับหลักการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่เห็นว่ามีการปฏิบัติตามหลักการปานกลาง โดยการจัดช่องทางในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานของสถานีบริการน้ำมัน เช่น กล้องรับความคิดเห็น เป็นต้น

5.1.3 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรทางดง

จำกัด และได้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทาง ดง จำกัด โดยรวมทุกด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก และจำแนกแต่ละด้าน พบว่า ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้าน บุคคลหรือพนักงาน ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการอยู่ใน ระดับค่อนข้างมาก

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษากาการบริหารจัดการสถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทาง ดง จำกัด ผู้ศึกษานำผลมาอภิปราย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การดำเนินงานโดยยึดถือประโยชน์ของสมาชิกและสหกรณ์เป็นเป้าหมาย

จากผลการศึกษา พบว่า ระดับการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถานีบริการน้ำมัน ของสหกรณ์การเกษตรทาง ดง จำกัด มีระดับการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เฉลี่ยโดยรวมอยู่ใน ระดับค่อนข้างมาก แสดงให้เห็นว่า สถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทาง ดง จำกัด มี วัตถุประสงค์การดำเนินงานโดยยึดถือประโยชน์ของสมาชิกและสหกรณ์เป็นเป้าหมาย ทำให้ สมมติฐานที่ 1 สถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทาง ดง จำกัด มีการดำเนินงานโดยยึดถือ ประโยชน์ของสมาชิกและสหกรณ์เป็นเป้าหมาย ที่ผู้ศึกษากำหนดขึ้นถูกยอมรับ เนื่องจากสมาชิก ที่มาใช้บริการของสถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทาง ดง จำกัด จะได้รับเงินเฉลี่ยคืนจาก การเติมน้ำมันและยังให้บริการเงินเชื่อในการเติมน้ำมันแก่สมาชิกเพื่อใช้ในการทำเกษตรกรรมและ การประกอบอาชีพ รวมถึงองค์กรต่างๆ เพื่อใช้ในหน่วยงาน ทำให้สหกรณ์การเกษตรทาง ดง จำกัด มีผลกำไรจากการขายน้ำมันและจากการให้สินเชื่อในการเติมน้ำมัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและ หลักการดำเนินงานในรูปแบบสหกรณ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ การดำเนินธุรกิจแบบอนेกประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวมโดยใช้ หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม ตามพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้ประโยชน์แก่สมาชิกและ ส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของ สหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2550) และยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ “โครงการป้ ม สหกรณ์” ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมให้เกษตรกรมีป้มน้ำมันเป็นของตนเองของบริษัทบางจาก ปีโตรเลียมจำกัด (มหาชน) (กนกวรรณ มูลละ, 2544)

การดำเนินงานของสถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทาง ดง จำกัด มีการ ดำเนินงานโดยยึดถือผลประโยชน์ของสหกรณ์และสมาชิกเป็นเป้าหมาย อาจเป็นเพราะสหกรณ์

การเกษตรทางดง จำกัด มีการดำเนินงาน โดยยึดถือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ และเพื่อให้สมาชิกและสหกรณ์ได้รับผลประโยชน์อย่างสูงสุดจากการดำเนินงาน และเมื่อพิจารณาผลการศึกษา พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ พันธุ์จันทร์อุไร (2541) ซึ่งพบว่า ทางเลือกที่จะทำให้ชุมชนพัฒนาตนเอง คือ แนวทางในการพัฒนาธุรกิจชุมชน ซึ่งเป็นการร่วมทุน ร่วมบริหาร และร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินงานนั้น ซึ่งสถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ถือเป็นธุรกิจชุมชนที่ให้บริการแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยมีสมาชิกร่วมกันเป็นเจ้าของ และมีตัวแทนสมาชิกคือ คณะกรรมการ มีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาธุรกิจ และได้รับผลประโยชน์จากธุรกิจร่วมกัน คือ สหกรณ์ได้รับกำไรจากการดำเนินงาน และสมาชิกได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากการเติมน้ำมันที่สถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด

2. การบริหารงานของสถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ตามหลักการของหลักธรรมาภิบาล

จากผลการศึกษา พบว่า สถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีการดำเนินงาน โดยตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาลค่อนข้างน้อย ซึ่งคำว่า ธรรมาภิบาลนั้น บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542: 17) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า ธรรม และ อภิบาล ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของธรรม ว่าหมายถึง คุณความดี ความถูกต้อง และอภิบาล ว่าหมายถึง บำรุงรักษา การปกครอง

จะเห็นได้ว่า สถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีการดำเนินงาน โดยรวมตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาลค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ปฏิเศรษสมมติฐานที่ 2 การบริหารงานของสถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ตั้งอยู่บนหลักการของหลักธรรมาภิบาลระดับมาก เนื่องจากในด้านหลักนิติธรรมและคุณธรรม อาจเป็นเพราะกำหนดกฎ ระเบียบ และข้อบังคับในการดำเนินงาน บางประการอาจได้รับการยกเว้นหากมีสมาชิกร้องเรียนในกฎ ระเบียบที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเอื้อประโยชน์ให้แก่สมาชิก จึงทำให้ผลการศึกษาพบว่ามี การปฏิบัติค่อนข้างน้อย หลักความโปร่งใส จากผลการศึกษาพบว่ามี การปฏิบัติค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในรอบปีบัญชีมีการจัดประชุมกลุ่มสมาชิกเพื่อแจ้งข่าวสารและการดำเนินงานปีละ 2 ครั้ง กลุ่มสมาชิกอาจคิดว่าน้อยเกินไป อีกทั้งเอกสารเพื่อชี้แจงรายละเอียดผลการดำเนินงานอาจไม่ทั่วถึง สมาชิกทุกคน จึงอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการปฏิบัติตามหลักความโปร่งใสมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย หลักการมีส่วนร่วมพบว่าตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาลปานกลาง อาจเนื่องมาจากสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ได้แบ่งสมาชิกเป็นกลุ่มตามท้องที่อยู่อาศัย และมีประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มซึ่งสามารถให้คำปรึกษาและรับเรื่องร้องเรียนต่างๆ เพื่อนำมาแจ้งต่อสหกรณ์ และมีการ

แต่งตั้งคณะกรรมการ ซึ่งเป็นตัวแทนและได้รับเลือกจากสมาชิกเพื่อมาบริหารจัดการและตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ และหากมีเรื่องสำคัญนอกเหนือจากแผนงานที่กำหนดไว้ก็จะมีการประชุมวิสามัญเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนสมาชิก ดังนั้นจึงอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการดำเนินงานตามหลักการมีส่วนร่วมมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า อาจเนื่องมาจากสมาชิกไม่ได้เข้ามาใช้พื้นที่บริเวณสถานีบริการน้ำมันและไม่ได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบสถานที่ จึงทำให้ผลการศึกษาค้นพบว่า การดำเนินงานทั้งสองด้านตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาลค่อนข้างน้อย และจากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า โดยรวมมีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลค่อนข้างน้อย ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี” พบว่า หลักการบริหารจัดการที่ดีทั้ง 6 ด้านมีความเหมาะสมในการอธิบายการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า ซึ่งการที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ามี การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลค่อนข้างน้อย อาจเนื่องมาจาก สหกรณ์มีการดำเนินงานตามนโยบายและหลักการสหกรณ์ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลโดยตรง อีกทั้งสหกรณ์เป็นการรวมตัวกันของเกษตรกรก่อตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือกันและกัน ดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของสมาชิกเป็นหลัก ดังนั้นหลักการปฏิบัติบางอย่างอาจมีการยืดหยุ่นเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเพื่อประโยชน์ที่สมาชิกได้รับเป็นหลัก นอกจากนี้หลักธรรมาภิบาลอาจเป็นเรื่องที่ยังไม่ได้รับความสนใจและขาดต่อการปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรศักดิ์ ไชยธนกิจ (2546) ซึ่งกล่าวว่า แม้รัฐบาลและหน่วยงานราชการมีการผลักดันแนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาล และบรรษัทภิบาลให้เป็นที่ยอมรับและปฏิบัติ แต่ในความเป็นจริงผู้ที่เข้าใจหลักการและให้ความสำคัญในการปฏิบัติยังมีไม่มาก ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลการศึกษาดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ค่อนข้างน้อย ซึ่งหากสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด นำหลักการทั้ง 6 มาใช้อย่างเคร่งครัดก็อาจจะนำไปสู่การบริหารจัดการที่ดี ส่งผลให้สมาชิกมีความพึงพอใจและมีความเชื่อมั่นในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด เพิ่มขึ้น

3. ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด

จากผลการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ในระดับค่อนข้างมาก อาจเนื่องมาจากสมาชิกสหกรณ์มีความพอใจและไว้วางใจในคุณภาพของน้ำมัน และราคาของน้ำมันมีความเหมาะสมตามกลไกของตลาด และทำเลที่ตั้งมีความสะดวกในการมาใช้บริการ อีกทั้งยังมีสถานี

บริการถึง 2 แห่ง ทำให้สมาชิกมีความสะดวกในการเลือกใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรี (2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “แนวทางการพัฒนาธุรกิจน้ำมันเชื้อเพลิงของสหกรณ์” พบว่า สมาชิกของสหกรณ์ส่วนใหญ่ใช้บริการเพราะคุณภาพของน้ำมันดี รองลงมาเป็นทำเลที่ตั้ง และบริการเสริม ซึ่งสอดคล้องกับสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ที่มาใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน และพึงพอใจในคุณภาพและทำเลที่ตั้งที่สะดวกต่อการใช้บริการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนก จีระวุฒิ (2545) ซึ่งสรุปได้ว่า ราคาของน้ำมัน ระยะทางของสถานีบริการกับที่พักหรือที่ทำงาน คุณภาพของน้ำมัน ความสะดวกและความสะอาดของสถานีบริการ การบริการที่รวดเร็วและ อดุทธสาหัสของพนักงาน มารยาทและความสุภาพของพนักงานหน้าลาน วิธีการชำระเงินโดยใช้บัตร เครดิต การมีร้านค้าสะดวกซื้อภายในสถานีบริการน้ำมัน เป็นปัจจัยที่มีผลให้ผู้บริโภคส่วนมาก ตัดสินใจใช้บริการจากสถานีบริการน้ำมัน

นอกจากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว การที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ในระดับค่อนข้างมาก อาจเนื่องมาจากมีการให้บริการด้านสินเชื่อแก่สมาชิก และยังมีบริการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนจากการใช้เติมน้ำมันให้แก่สมาชิกในตอนสิ้นปีบัญชีอีกด้วย ซึ่งต่างจากสถานีบริการน้ำมันทั่วไป จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของ สถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าว ส่งผลให้สมมติฐานที่ 3 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ในระดับมาก ถูกปฏิเสธ

5.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับสหกรณ์หรือองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์หรือเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

ในการดำเนินงานของสหกรณ์หรือองค์กรต่างๆ มีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการดำเนินงาน ดังนั้นด้านการดำเนินงานต่างๆ จึงควรยึดถือวัตถุประสงค์และประโยชน์ของสมาชิกเป็นหลัก โดยเฉพาะการดำเนินงานของสหกรณ์ เพราะสหกรณ์นั้นมีสมาชิกเป็นเจ้าของ ดังนั้นจึงควรกำหนดวัตถุประสงค์และดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เป็นหลักเพื่อให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์สูงสุดนั่นเอง

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่ง

หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่ยอมรับและได้จัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ดังนั้น สหกรณ์และองค์กรต่างๆ จึงควรปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี

ด้านการสร้างความพึงพอใจ ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการหรือบริษัทเอกชน การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าถือเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะธุรกิจการให้บริการ ซึ่งสถานบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด ถือเป็นธุรกิจการให้บริการ ดังนั้น การสร้างความพึงพอใจจึงสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ คุณภาพของน้ำมัน ควรจะมีคุณภาพไม่มีการปลอมปนราคาเป็นไปตามกลไกของตลาด ไม่แพงเกินไป ทำให้ที่ตั้งที่สะดวกในการมาใช้บริการ รวมถึงการส่งเสริมการตลาดในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการให้บริการที่ดี พนักงานควรมีความกระตือรือร้น พุดจาสุภาพ ซึ่งสหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ เพื่อให้ลูกค้าและสมาชิกมีความพึงพอใจสูงสุดและเกิดประโยชน์กับสหกรณ์ต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นข้อเสนอแนะซึ่งสหกรณ์หรือองค์กรอื่นๆ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ทำให้ไม่ได้ข้อมูลเชิงลึกสำหรับในแต่ละด้าน หากมีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประกอบจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและสามารถอภิปรายความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

2. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเดี่ยว ควรหาหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐอื่นๆ ที่มีความเป็นเลิศในทางธรรมาภิบาล เพื่อมาเปรียบเทียบถึงระดับธรรมาภิบาล และเพื่อให้ผลของงานวิจัยน่าเชื่อถือมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายต่างๆ รวมทั้งผู้บริหารและคณะกรรมการเพื่อให้ทราบแนวทางและนโยบายการปฏิบัติงาน เพื่อจะนำไปสู่การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป